

Broedvogelinventarisatie 2016 in het Overbosch, Voorhout

Ineke Laroo & Kees Schilder

Voor het vierde achtereenvolgende jaar hebben Ineke Laroo, Ineke van Dijk en Kees Schilder in het voorjaar de aanwezige broedvogels in het Overbosch in Voorhout geïventariseerd.

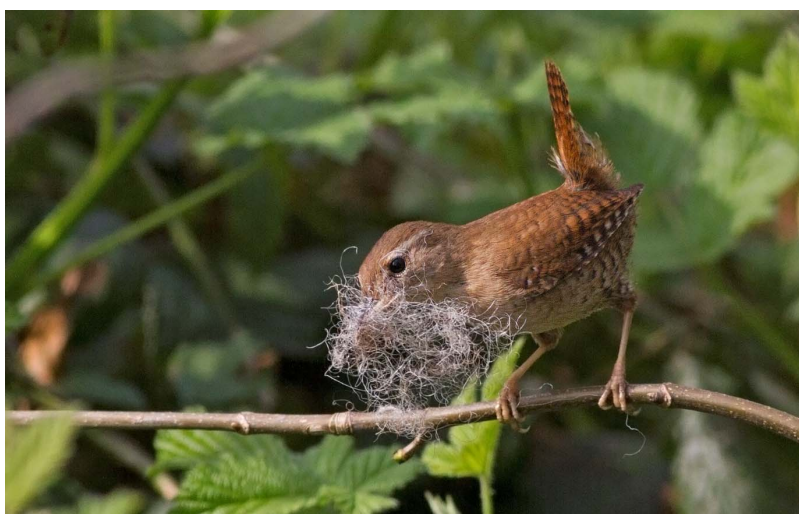
Het Overbosch is een geïsoleerd landgoedbos van ongeveer 2,5 hectare, dat in de 19e eeuw is aangelegd in de Romantische Engelse landschapsstijl. Het is gelegen in een driehoek tussen De drukke Leidse Vaart en de Rijnsburgerweg. Het bos telt een groot aantal oude bomen, vooral beuken, zomereiken en witte paardenkastanjes en wordt doorsneden door slingerende paden en een langgerekte vijver. Veel wandelaars lopen een rondje door het bos en laten er hun hond uit. In de tweede helft van februari heeft de Provincie Zuid-Holland een aantal bomen gekapt in de noordwestelijke hoek van het bos, nabij de Nagelbrug. Dit stukje van het Overbosch moest wijken om de huidige Nagelbrug over de Haarlemmertrekvaart te vervangen door een tweestrooksrotonde met een onderdoorgang voor het fietspad. We waren natuurlijk zeer benieuwd wat de gevolgen zouden zijn van de geluidsoverlast en het verlies van de bomen voor de broedvogels.

Net als in de voorgaande jaren waren de Koolmees, Pimpelmees, Kauw, Winterkoning en Merel de belangrijkste broedvogels. De Mezen en Kauwen profiteren van de vele boomholten en nestkasjes, terwijl de Winterkoningen en Merels baat hebben bij de goed ontwikkelde, en vaak ondoordringbare onderbegroeiing in het bos. De Vink deed het ook goed dit jaar. De stijging in voorgaande jaren van het aantal broedende Houtduiven zette niet door, maar we telden wel een tweede broedsel van de Holenduif. In de vijver broedden een paartje Wilde Eend en een paartje Waterhoen. De echte trekvogels – de Tjiftjaf en Zwartkop - hadden evenveel broedsels als vorig jaar. Ook de Boomkruiper trok zich niets aan van de werkzaamheden aan de Nagelbrug.

Helaas hebben we, na tien jaar aanwezigheid, de heldere, luide 'lach' van de Groene specht niet meer gehoord, maar de roffel van de Grote bonte Specht klonk gelukkig wel tussen de oude bomen. De Buizerd hebben we dit jaar wel weer gezien en gehoord boven het bos. Wellicht broedt deze roofvogel in een van de koebosjes in de nabijgelegen Polder Hoogeweg. Net als voorgaande jaren hebben we de Bosuil waargenomen bij de avondlijke telling, maar ook dit jaar kwam het niet tot broeden. Wellicht komt dat door de aanwezigheid van de Kauwenkolonie, die concurreert om de nestkasten. Nieuwe soorten hebben we niet waargenomen. De Zwarte kraai hebben we wel gehoord, maar we hebben geen nest kunnen waarnemen.

Soort	2013	2014	2015	2016
Nijlgans	1	1	1	1
Wilde eend	2	2	2	1
Buizerd	-	1	-	-
Boomvalk	1	-	-	-
Waterhoen	1	1	1	1
Houtduif	2	4	6	4
Holenduif	1	1	1	2
Turkse tortel	-	1	-	-
Grote bonte specht	1	1	1	1
Groene specht	1	1	1	-
Halsbandparkiet	2	4	2	3
Winterkoning	6	8	6	8
Vink	1	2	2	4
Roodborst	5	3	5	5
Heggenus	-	1	1	-
Merel	6	5	6	6
Zanglijster	1	1	1	1
Zwartkop	1	3	2	2
Tjiftjaf	3	4	4	4
Koolmees	10	9	10	11
Pimpelmees	9	9	8	9
Boomkruiper	3	3	2	3
Gaai	-	1	1	1
Kauw	8	8	10	9
Zwarte kraai	1	1	1	-
Aantal broedparen	66	75	74	76
Aantal soorten	21	24	22	19

We kunnen concluderen dat het broedvogelbestand in het Overbosch dit voorjaar redelijk een aantrekkelijke broedplek is gebleven voor vele vogels, ondanks de geluidsoverlast en bomenkap dit jaar. Het aantal broedsels is zelfs iets toegenomen. Misschien zijn een aantal broedende Vinken en Winterkoningen in de bomen langs de Rijnsburgerweg verjaagd naar het bos. Wel is het aantal broedende soorten wat afgenomen. De Houtduif lijkt te hebben geleden van de kap van een aantal hoge bomen. Heel jammer is dat de Groene Specht na vele jaren als broedvogel lijkt te zijn verdwenen. Misschien dat we volgend jaar meer effecten van de werkzaamheden zullen waarnemen.

Winterkoning met nestmateriaal in het Overbosch foto: Jan Hendriks

We hebben in de periode van 5 maart – 21 mei negen keer geteld: acht keer in de vroege ochtend en een keer in de avondschemering. Het was een redelijk warm voorjaar, waardoor de natuur enkele weken voorliep op het langjarig gemiddelde.

Stichting Vrienden van het Overbosch Secretariaat: Paulus Potterstraat 9, 2215 AP Voorhout, Tel. 06 26849491
www.vriendenvanhetoverbosch.nl
info@vriendenvanhetoverbosch.nl

Datum	Tijdstip	Temperatuur	Weersomstandigheden
5 mrt	7.00–8.15	-3 °C	windstil, bewolkt en zon
13 mrt	7.00–8.15	1 °C	windstil, helder
24 mrt	6.00–7.15	7 °C	windstil. Vochtig en mistig
3 apr	7.00–8.15	12 °C	windstil, bewolkt en wat regen
12 apr	20.30–22.00	12 °C	weinig wind, bewolkt, dreigende lucht
24 apr	6.00–7.00	4 °C	weinig wind, licht bewolkt
4 mei	6.00–7.00	5 °C	windstil. Helder
13 mei	6.00–7.15	13 °C	weinig wind, helder
21 mei	6.00–7.30	12 °C	weinig wind, licht bewolkt

Waarnemingen juli, augustus, september 2016

Waarnemingen zijn overgenomen van www.waarneming.nl. Hier is een volledig overzicht te vinden van de vogels die deze maanden in ons waarnemingsgebied zijn waargenomen.

Drieteenstrandlopers op strak schema

Half juli is de periode waarin ongemerkt de Gierzwaluwen uit het dorp verdwijnen. Bijna net zo ongemerkt arriveren dan de eerste Drieteenstrandlopers alweer vanuit hun broedgebieden in Groenland en Siberië. Onze logo vogel is maar een heel korte periode afwezig uit Noordwijk. Half mei piekt de voorjaars trek. In sommige jaren loopt het staartje daarvan tot de eerste week van juni. Tijdens de jubileumlezing over de Drieteenstrandloper hebben we geleerd dat de late doortrekkers waarschijnlijk vogels uit West-Afrika zijn, die er lang over doen om voldoende vet op te bouwen voor de lange (waarschijnlijk non-stop) vlucht. Na de eerste week van juni is het uitzonderlijk nog een Drieteenstrandloper op het strand te vinden. In de afgelopen 50 jaar zijn er na de eerste week

Drieteenstrandlopers in zomerkleed foto: Jan Hendriks

maar 6 waarnemingen in juni, van in totaal 14 vogels. Waarschijnlijk zijn dit rondzwervende overzomeraars, die onvoldoende conditie hebben weten op te bouwen om naar het broedgebied te gaan. Vanaf half juli komen de eerste vogels alweer terug uit het broedgebied. Het eiland Griend is in juli-september een belangrijk gebied voor hen. Tijdens de jubileumlezing hoorden we het fascinerende verhaal dat de Drieteenstrandlopers op Griend te onderscheiden zijn in een groep die in West-Europa overwintert en een andere groep die naar Afrika trekt. De West-Europese overwinteraars gebruiken de gunstige omstandigheden op Griend om te ruien voordat ze doorvliegen naar hun eindbestemming. De Afrikaanse overwinteraars ruien juist niet en maken in plaats daarvan in korte tijd veel vet aan om de sprong naar West-Afrika of Namibië te kunnen maken. Deze vogels zijn op Griend dan ook zwaarder dan de West-Europese overwinteraars. De vogels die wij in juli in Noordwijk zien, zijn op weg naar de rui- en opvetgebieden zoals Griend. Het zijn er dan ook maar enkelen, die maar kort op het strand neerstrijken en weer snel doorvliegen. De zee trek is goed voor de meeste juliwaarnemingen. Ook na hun verblijf op Griend doen niet veel Drieteenstrandlopers Noordwijk aan. De wegtrek vanuit de rui- en opvetgebieden gaat waarschijnlijk helemaal aan ons voorbij en zal vooral op grote hoogte en in een rechte lijn naar